

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. Cl. Perusina fideicommissi de Baptistis. De reciproca lineari quando
censeatur inducta, vel potiùs illa censeatur discretivè in singulis lineis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

duas defictas portiones ad eos spectare in vim reciproca inter omnes testatoris descendentes de familia ordinata, Et introducta causa in Rota juxta actorum pretenfionem prodiit reſolutio coram Pirvano uſque ab anno 1626. quando mihi primis grammaticæ rudimentis in patria vacare concedebatur, ut conſtat ex dec. 467. p. 5. rec.

Post annos autem 27. venit in mentem dicto Antenoro docto Jurisconſulto Peruſino, reſumendi diſputationem ſuper dicta deciſionis reſiſione, ſed antequam opus aſſumeret, plurium hujus Curia Advocatorum conſilium petiit, meum præſertim circa profeſſionis initia; Habitaque ad facti ſpeciem matura reſexione, credidi deciſionem non improbabiliſſimum fundamentis innixam eſſe, ideoque ſatis diſſicilem videri ſpem reſeſſus, reſpondendo præciſe, ut ſequitur.

Quando teſtamentum contineret ſolam ſubſtitutionem in caſu mortis, videretur ſine dubio reſpondendum pro excluſione reciproca linearis, quicquid eſſet de reciproca inter descendentes cujuſlibet linearis, dum deficiunt vulgata tria requiſita neceſſaria, certa enim eſt concluſio reciprocam non induci niſi per verba expreſſa vel per conſecturas de neceſſitate illam inducentes, ideoque neceſſitate ſublata, fideicommiſſum potius deſcendentium, quam reciprocum interpretatur, atque vocatio deſcendentium data conſtitutione plurium linearum ab initio, intelligitur diſcretivè de filiis ac deſcendentibus uniſcujuſque linearis inter ſe non autem de linea ad lineam juxta decif. Seraph. 1023. quam Rota ſæpius canonizavit præſertim decif. 147. num. 5 & 3. 6. num. 4. par. 1. recent. dec. 287. num. 3. p. 4. tom. 2. apud Peniam decif. 1553. num. 7. apud Merlin. dec. 798. num. ult. in Florentina fideicommiſſi. 28. Junii 1638. Carrillo inter ſuas decif. 105. & in aliis, & non diſſentit deciſio in cauſa edita.

Et e conſerſo quando teſtamentum contineret ſolam prohibitionem alienationis, cum aſſignatione rationis, de qua in eo, itaut non adefſet particularis diſpoſitio in caſu mortis, tunc pariter ſine dubio, pro incluſione fideicommiſſi abſoluti, perpetui & reciproci linearis venire reſpondendum, quoniam ſi teſtator verbis adeo amplis alienationem prohibuit, eò quia voluit bona; & hæreditatem totam conſervari in ſua familia, id ſequi non poteſt, niſi per neceſſarium antecedens inter omnes vocatos de familia adſit fideicommiſſum perpetuum & reciprocum, per quod impediatur ſciſſura hæreditatis, illiſque tranſitus ad extraneos Bart. & alii communiter in l. qui Roma §. cohæredes de verb. obligat. Menoch. Mantie. Peregr. Fuſar. & alii allegati in eadem deciſione de cujus examine agitur num. 1. & 2. ac firmavit pluries Rota abſque controverſia.

Ubi enim non adefſit fideicommiſſum expreſſum & diſpoſitivum, ſed prohibitio alienationis cum tali ratione eſt ſola, tunc certum eſt illam ſtare de per ſe, nullamque habere dependentiam ab alia, itaut nullatenus intrare poſſit conſ. Dec. 636. ſed potius intret conſiliū ſequens ejuſdem, maxime concurrentibus cum dicta prohibitione tot aliis conſecturis, de quibus infra, adeout ceſſante particulari ſubſtitutione in caſu mortis, abſque librorum aperiſione pro fideicommiſſo reſponderem, dum tali caſu non deſideratur ſtriſte conſectus expliciter trium requiſitorum ad reciprocam, cum etiam illorum virtualis, atque conſecturalis conſectus ſufficiat, maxime in deſcendentibus, ut in deciſione reſidentia quæ in ſpecie canonizatur per Rotam in Romana de Suetancii 224. & 304. par. 5. recent. in Romana fidei-

comm. de Zephirus 8. Februarii 1647. coram Bichio, & in aliis.

Hinc proinde difficultas tota eſt, an ſubſequens fideicommiſſum ordinatum in caſu mortis reſtingat præcedens magis amplum reſultans ex prohibitione alienationis, cujus reſolutio pender ab applicatione diſtinctionis communiter receptæ, an prohibitio ſtet independenter, ac principaliter de per ſe; vel potius acceſſoriè & conſectivè ad ſubſtitutionem; Si enim ſumus in ſecundo caſu intrat reſtriſtio, ſi autem in primo ſecus, atque ita conciliantur omnes auctoritates & deciſiones, quæ hinc inde deduci ſolent, ut ex lectura; Poſſunt enim ſimul ſtare duæ ſubſtitutiones, Una reſultans ab expreſſa diſpoſitione in caſu mortis; Et altera præcedentis ampliſſima ad perſonas & caſus non expreſſos reſultans à prohibitione alienationis, quoties hæc non ſtat conſectivè ſed principaliter, ut latè firmatur in Bonon. fideicommiſſi de Pancaldis 16. Februarii 1640. coram Pancarolo confirmata 10. Junii 1642. decif. 490. par. 9. coram Cerro, & ſequuta eſt in Bononiæ. fideicommiſſi ſeu domus 30. Aprilis 1646. coram Bichio dec. 399. par. 9. in Mediolanen bonorum 26. Junii 1647. & 18. Martii 1648. decif. 63. par. 10. coram eodem confirmata in ſecunda inſtancia, & 31. Maji 1649. coram Corrado dec. 313. par. 10. in Bonon. fideicommiſſi de Guidotti 5. Junii 1648. coram Arguelles, & ſæpe in aliis, in quibus utraque diſpoſitio legitur, ac probat Altegr. conſ. 92. num. 48. volum. 1.

Punctus ergo conſiſtit in natura dictæ prohibitionis, an dicatur ſtare acceſſoriè & conſectivè ad ſubſtitutionem ordinatam in caſu mortis, vel de per ſe; Et in hoc ingenue fatendo illam veritatem, pro qua ſum requiſitus, quamvis deſiderium totum eſſet pro inſirmatione deciſionis in gratiam ac favorem requirentis, non potui captivare intellectum ad ira ſentiendum, quoniam ex lectura teſtamenti patet ad oculum prohibitionem præcedere, ac ſtare de per ſe in ſuo periodo diſtincta cum oratione ſeparata & totaliter perfecta, itaut non recipiat perfeſtionem, neque deſpondeat à ſubſequenti ſubſtitutione, ut conſideravit Rotam Peruſina fideicommiſſi de Bigazzinis 14. Novembri 1605. coram Litta apud Giouagn. conſ. 75. lib. 1. num. 20. & ſequen. ubi etiam ad hunc effectum conſideratur alia intermedia diſpoſitio inter prohibitionem & ſubſtitutionem, ut eſt in caſu noſtro, dictamque orationis diſtinctionem ſæpiſſimè canonizavit Rota, itaut contrarium ſine temeritate hodie in dicto Tribunali attentari non poſſe videatur.

Et licet data conjunctione diſpoſitionum, non fiat vis in ordine, ut dixit Rota coram Seraph. decif. 823. num. 6. repetita apud Giouagn. conſ. 39. lib. 1. num. 69. Attamen ubi conjunctio non eſt certa, ſed de illa diſputatur, atque littera teſtamenti potius ſonat in ſeparationem, tunc negari non poteſt ordinem eſſe ſatis attendendum, cum naturali ſenſu ſatis quadrare videatur, ut prohibitio præcedens in ſua diſpoſitione perfecta dici non debeat conſectiva, & acceſſoria, ut facilius dici poſſet, ubi ſubſequatur, atque fideicommiſſum diſpoſitivum præcedat juxta conſ. Decii & ſequacium, de quibus plene caſus diſtinguendo, & deciſiones, ac auctoritates conciliando in Beneventana hæreditatis coram Celſo inter ſuas decif. 228. & repetit. decif. 58. poſt Michalor. ad plures annos poſt hoc reſponſum edita.

Non obſtat unicum fundamentum conjunctionis, ſeu relationis deductum ex illis verbis per infraſcriptos ejus hæredes &c. Primò quia verba prohibitionis non ſunt directa ad perſonas, ſed ad bona, ibi,

LUCA
e
mentis
at
VI
9

ibi, disposuit quod bona non possint &c. Ubi autem prohibitio est realis tunc non recipit restrictionem ab alia dispositione, sed potius illam ampliat. *Rot. decis. 231. num. 1. par. 2. 357. num. 9. & sequen. par. 4. tom 2. recent. Altograd. conf. 92. n. 31. lib. 1.* Relatio enim hæredum ac descendendum ab eis importare potest restrictionem ad familiam effectivam, ad exclusionem contentivæ juxta deducta *dec. 15. par. 7. recent.*

Secundò quia non sola prohibitio attenditur, sed ratio prohibitionis, quæ habens in fetoralitatem, nempe totius hæreditatis conservationem in familia, operatur ampliationem, ut in allegata *Perusin. apud Giovaagn. conf. 75. num. 83. & decis. 10. n. 2. & dec. 193. n. 7. p. 1. recent. & in aliis.*

Tertiò & fortiùs, quia dispositio in casu mortis non est expressè restricta ad certas personas cum exclusionem reciprocam; Licet enim apud me verum sit, quod illa verba, *Et sic omnibus decedentibus masculos filios in perpetuum substituunt*, veniant in dubio discretivè intelligenda, & non includant reciprocam, Attamen non sunt talia, quod de necessitate sonent in discretivam, ac reciprocam excludant, itaut contrarium intellectum non admittant, ideoque non possunt causare restrictionem præcedentis dispositionis generalis, sed potius verba prædicta ex dicta generalitate rationis intelligenda sunt pro successione omnium descendendum masculorum indistinctè.

Concurrentibus etiam cum dictis prohibitionem ac rationis assignatione pluribus conjecturis, quas ad hunc effectum considerandas esse ad convincendam testatoris voluntatem dixit *Rot. in alleg. Mediolanen. coram Carrado, & in dicta Bonon. de Guidottis coram Arguell.* ubi firmatur conjecturam testatoris voluntatem sufficere ad reciprocam etiam sine solitis requisitis, ut etiam admittunt passim *Mantic. Peregr. & alii de materia tractantes maxime in descendentes.*

Conjectura desumuntur; Primò ex illis verbis, *per infrascriptos ejus hæredes vel eorum posteros & descendentes, & successivè quoscunque &c.* Si enim testator ad posteros & descendentes cujuscunque discretivè prohibitionem dirigere voluisset, sufficerebant prima verba *eorum posteros & descendentes*, atque superflua fuissent illa verba, *& successivè quoscunque &c.* Concurrente potissimum vocatione expressa personarum alterius lineæ in casu alienationis per alteram faciendæ.

Secundò ex provisione in casu delicti, quam ad hunc effectum in terminis considerat *Rot. in allegata Mediolanen. 18 Martii 1648. coram Bichio dec. 163. par. 10 & in eadem 31. Maji 1649 coram Carrado dec. 313. ead. p. 10. rec.* ubi allegantur concordantes, dictaque provisio palpabiliter probat voluntatem testatoris circa reciprocam, dum bona unius ad alios alterius lineæ devenire jubet.

Tertiò ex strictissima prohibitionem detractionis, nedum trebellianicæ, quam solam considerant DD. ex deductis ad propositum in allegatis *Mediolanen.* sed etiam legitimæ.

Quartò ex illis verbis, *ullo unquam tempore*, quæ sonant perpetuitatem *Altograd. d. conf. 92. num. 20. lib. 1.* quæ verba eò magis sunt consideranda stantibus verbis subsequentiibus perpetuitatis repetitivis in quibus testator emixè rogat Summum Pontificem, ejusque successores, ac quoslibet alios Principes, ut ullo unquam tempore dispositionem suam infringant, vel irritent, aut contra eam dispensent, Atque in casu commutationis, voluit bona sua sine

diminutione devenire ad Hospitalis; Non potest enim mihi persuadere, quod testator, qui affectatè respexit, atque bonorum commutationem ad hunc finem adeò strictè prohibuit, cum tempore faciendæ, voluerit ejus dispositionem stringere ad casum, per quem infra paucos dies ejus obitum per mortem alicujus ex primogenitis sine filiis masculis, bona, quorum interitus perpetuam conservationem in familia tam non optavit, scindi atque in extraneos de familia transmissi de *Guidottis 24. Januarii 1648. Arguell. & alii* que dicendum est, subsequenter dispositionem non causare restrictionem, maxime quia, ut verba ultimæ dispositionis importent restrictionem de possibili, sed non de necessario.

Trahor etiam valde in hanc sententiam verbis in fine capituli continentis prohibitionem ibi, *Expressè declarans, quod per institutionem faciendam nullum præjudicium factum hæredibus juremodi sua dispositioni. sed semper in sua reversione at omni modo meliori.* Idesque videtur non mittendas alias glossas ac interpretationes, de testator seipsum glossando, declaravit utique quod per sequentem dispositionem non preiudicare antecedenti, quæ, ut dictum est, & de per se considerata continet indubitè commissum perpetuum & reciprocum inter eos de familia saltem effectiva hæredum legitimarum.

Et quando etiam ea, quæ contra declarationem etè ac ingeniosè ab ipso principali ponuntur, essent alicujus relevantiæ, potuissent quidem quid operari re integra, sed quod sufficere ad pugnationem decisionis, quam *Rota pluribus causis postea canonizavit*, atque in articulis dubio & problematico, in quo arbitrium volubilitate minatur, hoc judicio meo, videtur opus non esse, sicile ne dicam desperatum; Incertum est quæ ea causa sequutum sit.

URBEVETANA FIDEICOMMISSIS

DE JUSTINIANIS

PRO

JOSEPHO JUSTINIANO.

Responsum pro veritate.

De eadem reciproca lineari, quæ adesse dicatur, vel potius ordinari censeatur in linea cujuslibet discretivè; Et an appellatione filiorum tam in conditionalibus, quam in dispositivis veniant feminae, Institutus duobus, vel pluribus, quæque filiis ac fratribus substituantur.